

تاریخ و نقد و ہایت

«ترجمہ کشف الارتیاب»

علامہ سید محسن امین

مترجم: حاج شیخ علی اکبر فائزی پور تهرانی

امین، محسن، ۱۸۶۵ - ۱۹۵۲.

(کشف‌الارتیاب فی اتباع محمد بن عبدالوهاب. فارسی)

کشف‌الارتیاب: تاریخ و نقد و هابیت / سید محسن امین؛ ترجمه علی اکبر فائزی پور تهرانی -
قم: مطبوعات دینی، ۱۳۸۷.

۶۹۶ صفحه.

ISBN: 978-964-8818-84-0

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

کتابنامه به صورت زیر نویس.

نمایه

۱. وهابیه - دفاعیه‌ها و ردیه‌ها. ۲. وهابیه - تاریخ. ۳. ابن عبدالوهاب، محمد بن عبدالوهاب،

۱۱۱۵ - ۱۲۰۶ ق. ۴. عربستان سعودی - سیاست و حکومت - قرن ۲۰ م.

الف. فائزی پور تهرانی، علی اکبر، مترجم. به عنوان ج. کشف‌الارتیاب فی اتباع محمد بن عبدالوهاب.

فارسی. تاریخ و نقد و هابیت.

۳۹۷/۵۳۷

BP ۳۳۸ / ۶ / الف ۵۰۴۱

۱۳۸۷

تاریخ و نقد و هابیت «ترجمه کشف‌الارتیاب»

علامه سید محسن امین

مترجم / حاج شیخ علی اکبر فائزی پور تهرانی

مطبوعات دینی

دوم / ۱۴۰۲

وزیری / ۶۹۶

احسان / ۱۰۰

قیمت / ۲۵۰۰۰۰ تومان

شابک / ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۱۸-۸۴-۰

ISBN: 978-964-8818-84-0

فروشگاه، قم، صفائیه، خ ممتاز، فرعی ۶، پلاک ۷

تلفن: ۲ - ۳۷۷۴۹۳۶۱ / ۳۷۷۴۲۸۴۷

www.matbootdini.ir

فهرست مطالب

مقدمه ناشر ۱۵

وهایت ۱۵

پیشوای فرقه‌ی وهابی ۱۶

ظهور و افول دولت عثمانی و تأثیر آن در کشورهای عربی و همجوار آن ۱۷

زمینه تاریخی تشکیل دولت آل سعود و ارتباط آن با وهایت ۱۸

مقدمه مؤلف «گنجینه دانشمندان» ۲۳

معرفی مترجم کتاب ۲۴

مختصری از فعالیت‌های علمی - اجتماعی سید محسن امین ۲۵

گفتاری از مترجم ۲۸

مقدمه مؤلف ۳۱

بخش اول

فصل اول

در تاریخ وهایت ۳۳

فصل دوم

در جنگ‌های شریف غالب، امیر مکه با وهابی‌ها و غلبه پیدا کردن وهابی‌ها بر حجاز در زمان

شریف غالب و کارهایی که وهابی‌ها در حجاز و عراق انجام دادند و ممنوع شدن حج و زیارت در زمان

آنها

..... ۴۱

صلح شریف غالب با وهابی‌ها ۴۵

جنگ وهابی‌ها با اهل عراق از سال ۱۲۱۶ تا سال ۱۲۲۵ ه‍.ق و بازگشت فاجعه کربلا ۴۶

شکسته شدن صلح بین وهابی‌ها و شریف غالب ۴۷

حمله وهابی‌ها بر طائف سال ۱۲۱۷ ه‍.ق ۵۱

داخل شدن وهابی‌ها با قهر و غلبه در طائف و فسادهای آنان در طائف سال ۱۲۱۷ ۵۲

تصمیم وهابی‌ها تصرف نمودن مکه را در سال ۱۲۱۷ ۵۳

غلبه پیدا کردن وهابی‌ها بر مکه بدون جنگ سال ۱۲۱۸ ه‍.ق ۵۶

- خراب کردن وهابی‌ها قبه‌ها و قبرهای در مکه را و وادار نمودن مردم را بر عقاید خودشان سال ۱۲۱۸ ۵۷
- محاصره کردن وهابی‌ها جدّه را و بازگشتن آنها از جدّه ۵۸
- وارد شدن شریف غالب به مکه و خارج شدن وهابی‌ها از مکه سال ۱۲۱۸ ۵۹
- محاصره نمودن وهابی‌ها جدّه را مجدداً و برگشتن آنها از جدّه ۶۱
- قدرت پیدا کردن وهابی‌ها بر ینبع و بیرون کردن آنها را از ینبع سال ۱۲۱۹ ۶۲
- محاصره نمودن شریف غالب طائف را و جنگ‌های شریف با وهابی‌ها ۶۳
- محاصره کردن وهابی‌ها مکه را در سال ۱۲۱۹ ۶۳
- گرانی شدید در مکه سال ۱۲۱۹ ۶۴
- شدت نمودن وهابی‌ها در محاصره مکه ۶۵
- محاصره کردن وهابی‌ها جدّه را و بستن راه‌های جدّه و راه‌های مکه و گرانی زیاد در سال ۱۲۲۰ ه‍.ق ۶۷
- صلح وهابی‌ها با شریف غالب در سال ۱۲۲۰ ه‍.ق ۶۹
- غارت کردن وهابی‌ها چیزهای قیمتی روضه پیغمبر اکرم ﷺ و خراب کردن گنبدی‌ها ۷۲
- در مدینه منوره را در سال ۱۲۲۱ ه‍.ق ۷۲
- تعطیل شدن حج از اهالی مصر و شام و عراق ۷۳
- حمله وهابی‌ها بر سوریه سال ۱۲۱۵ ۷۳

فصل سوم

- در جنگ کردن محمد علی پاشا با وهابی‌ها ۷۳
- دستگیر شدن مضایفی در اطراف طائف ۷۸
- دستگیری شریف غالب ۸۰
- مداومت محمد علی پاشا به جنگ با وهابی‌ها ۸۳
- صلح کردن وهابی‌ها با طوسون پاشا و درگذشت طوسون سال ۱۲۳۰ ۸۵

فصل چهارم

- در بیان سرانجام مملکت نجد و کارهایی که وهابی‌ها در حجاز و عراق و شام انجام دادند در این زمان (زمان تالیف کتاب) ۹۰
- حمله وهابی‌ها در حجاز بر اعراب «فرع» از قبیله «حرب» ۹۴
- کشتن وهابی‌ها حاج یمنی‌ها را ۹۵
- هجوم وهابی‌ها بر حجاز و کارهای زشت آنها در طائف سال ۱۳۴۲ تا سال ۱۳۴۴ ه‍.ق ۹۶
- حمله وهابی‌ها به اردن شرقی در سال ۱۳۴۳ ۹۷

- ۹۸ تسلط پیدا کردن وهابی‌ها بر مکه مکرمه سال ۱۳۴۳
- ۱۰۰ تاریخ مکرر می‌شود
- ۱۰۱ حمله وهابی‌ها بر عراق
- ۱۰۲ خراب کردن وهابی‌ها گنبدها و زیارتگاه‌های حجاز در سال ۱۳۴۳ ه‍.ق.

بخش دوم

در بیان امور مهمه‌ای که مقصود ما از رد شبهات وهابیت به این امور توقف دارد ۱۲۵

- ۱۲۵ امر اول
- ۱۲۷ امر دوم
- ۱۳۳ امر سوم
- ۱۳۶ امر چهارم
- ۱۳۷ امر پنجم
- ۱۴۵ امر ششم
- ۱۵۳ امر هفتم
- ۱۵۴ امر هشتم
- ۱۵۵ امر نهم
- ۱۵۷ امر دهم
- ۱۵۸ امر یازدهم
- ۱۵۹ امر دوازدهم
- ۱۶۱ امر سیزدهم
- ۱۶۲ امر چهاردهم
- ۱۶۷ امر پانزدهم
- ۱۷۰ امر شانزدهم
- ۱۷۲ امر هفدهم
- ۱۷۵ امر هجدهم
- ۱۷۷ امر نوزدهم

بخش سوم

- ۱۷۷ در بیان اموری است که وهابی‌ها با خوارج شباهت دارند
- ۱۷۷ شباهت اول

۱۷۹	شبهات دوم
۱۸۰	شبهات سوم
۱۸۲	شبهات چهارم
۱۸۲	شبهات پنجم
۱۸۲	شبهات ششم
۱۸۳	شبهات هفتم
۱۸۳	شبهات هشتم
۱۸۴	شبهات نهم
۱۸۹	شبهات دهم
۱۹۱	شبهات یازدهم
۱۹۲	شبهات دوازدهم
۱۹۳	شبهات سیزدهم
۱۹۳	باب اول
۱۹۴	مطلب اول
۱۹۴	عقیده وهابی ها راجع به اجتهاد
۱۹۶	مطلب دوم
۱۹۶	اعتقاد وهابی ها و پیشوای آنان ابن تیمیه درباره خداوند و صفات او
۲۰۹	مطلب سوم
۲۰۹	عقیده وهابی ها درباره پیغمبر و پیامبران دیگر و مردان نیک و قبور آنان
۲۱۰	مطلب چهارم
۲۱۰	اعتقاد وهابی ها درباره همه مسلمان ها
۲۱۳	بدعت
۲۴۱	باب دوم
	در بیان اعتقادات وهابی ها که به سبب آن مسلمین را کافر دانسته اند و دلیل هایی که بر
۲۴۱	آن اقامه نموده اند و پاسخ از آنها
۲۴۲	گفتار محمد بن عبدالوهاب در رساله «اربع القواعد»
۲۴۳	گفتار محمد بن عبدالوهاب در رساله «کشف الشبهات»
۲۵۰	جواب اجمالی به گفتار محمد بن عبدالوهاب

۲۵۰	جواب تفصیلی به گفتار محمد بن عبدالوهاب
۲۶۰	فرشته پرستان
۲۶۲	صیح پرستان
۲۶۳	کفر و شرک قوم نوح
۲۷۰	جواب به گفتار آلوسی
۲۷۱	گفتار دیگر محمد بن عبدالوهاب در رساله «کشف الشبهات»
۲۷۳	استشهاد محمد بن عبدالوهاب
۲۷۶	جواب به گفتار محمد بن عبدالوهاب
۲۸۶	جواب به سخنان محمد بن عبدالوهاب که از «تاریخ نجد» نقل شده
۲۸۷	کلمات دیگر محمد بن عبدالوهاب در رساله «کشف الشبهات»
۲۸۸	جواب به این گفتار محمد بن عبدالوهاب
۲۸۸	یاد دادن محمد بن عبدالوهاب به پیروان خود راه استدلال و مباحثه را
۲۹۰	جواب از این گفتار محمد بن عبدالوهاب
۲۹۲	جواب دادن مفصل محمد بن عبدالوهاب از اعتراضات
۲۹۴	جواب از این گفتار محمد بن عبدالوهاب
۲۹۶	گفتار صنعانی در رساله «تطهیر الاعتقاد»
۳۰۸	جواب به گفتار صنعانی
۳۲۵	گفتار ابن تیمیه در رساله الواسطه
۳۲۵	جواب به این گفتار ابن تیمیه
۳۲۷	گفتار جبرتی در حوادث سال ۱۲۱۸
۳۳۱	جواب از این گفتار وهابی‌ها
۳۳۳	گفتار محمود شکرى آلوسی
۳۳۸	جواب از گفتار عبداللطیف
۳۵۹	باب سوم

در تفصیل اموری که وهابی‌ها به توسط آنها مسلمانان را کافر دانسته‌اند و پاسخ هریک

۳۵۹	از آنها در فصل جداگانه
-----	------------------------

۳۵۹	فصل اول
-----	---------

۳۵۹	در بیان شفاعت است
-----	-------------------

- ۳۶۰ گفتار صنعانی درباره شفاعت
- ۳۶۱ گفتار وهابی‌ها در نامه شیخ رجب مغربی درباره شفاعت
- ۳۶۱ گفتار صاحب رساله دوم هدیة السنیة درباره شفاعت
- ۳۶۲ گفتار صاحب رساله اول «هدیة السنیة» درباره شفاعت
- ۳۶۳ گفتار دیگر محمد بن عبدالوهاب درباره شفاعت
- ۳۶۵ گفتار ابن تیمیه درباره شفاعت
- ۳۶۶ گفتاری درباره شفاعت
- ۳۷۱ اشکال وهابی‌ها درباره شفاعت
- ۳۷۲ جواب از اشکال وهابی‌ها درباره شفاعت
- ۳۷۴ جواب از کلمات محمد بن عبدالوهاب درباره شفاعت
- ۳۷۸ جواب از گفتار صنعانی درباره شفاعت
- ۳۸۲ جواب به گفتار وهابی‌ها در نامه شیخ رجب مغربی درباره شفاعت
- ۳۸۵ جواب از گفتار صاحب رساله دوم و اول از کتاب «هدیة السنیة» درباره شفاعت
- ۳۹۱ جواب به گفتار دیگر محمد بن عبدالوهاب درباره شفاعت
- ۳۹۳ جواب از گفتار ابن تیمیه درباره شفاعت
- ۳۹۹ فصل دوم

در خواندن غیر خداوند و طلب دادرسی و یاری نمودن به غیر خدا و خواستن حاجت‌ها

- ۳۹۹ از غیر خدا
- ۳۹۹ گفتار ابن تیمیه درباره این مطالب
- ۴۰۲ کلمات محمد بن عبدالوهاب درباره خواندن و استغاثه به غیر خداوند
- ۴۰۵ کلمات صنعانی درباره خواندن و استغاثه به غیر خداوند
- ۴۰۸ جواب کلی از گفتار وهابی‌ها درباره دعاء و استغاثه به غیر خدا
- ۴۱۳ طلب نمودن دعاء از میت
- ۴۱۴ گفتار صحیح در طلب نمودن دعاء از میت
- ۴۱۸ جواب از دلیل‌های وهابی‌ها درباره این مطالب
- ۴۲۲ جواب بخصوصه از گفتار ابن تیمیه درباره این مطالب
- ۴۳۲ جواب بخصوصه از گفتار محمد بن عبدالوهاب درباره این مطالب

مقدمه ناشر

همانگونه که شتاب روزافزون علم و تکنولوژی در عرصه‌های گوناگون باعث رشد و آگاهی جوامع بشری شده است. گذشته از اختلاف عقاید و مذاهب، اقوام و ملیت‌ها را ناخود آگاه به یک پارچگی استفاده از این اکتشافات و اختراعات مطیع ساخته اما در عقاید همچنان حد و مرزهای محکم پا برجاست. لذا انتشارات مطبوعات دینی بر آن شده تا کتابی را که مرحوم محسن امین بنام کشف الارتیاب تألیف نموده بود و در سال ۱۳۵۶ شمسی توسط مرحوم حجت الاسلام حاج شیخ علی اکبر فائزی پور تهرانی ترجمه و به قطع جیبی در شش جلد به چاپ رسید، بصورت فعلی در یک جلد با اشاره‌ای به ابعاد اعتقادی، تاریخی و سیاسی وهابیت که در ذیل مرقوم می‌شود، با ویرایش جدید چاپ نموده و تقدیم خوانندگان محترم نماید.

وهابیت

مذهب وهابی منسوب است به محمد بن عبدالوهاب بن سلیمان بن علی تمیمی نجدی که این نسبت از پدر از عبدالوهاب گرفته شده است. اما وهابیان این نسبت را قبول ندارند و می‌گویند نام وهابی را دشمنان وهابیان به آنان، اطلاق کرده‌اند و درست این است که ایشان را محمدیه (در نسبت به شیخ محمد) بنامند.

اما باید دانست که شیخ محمد مبتکر و بوجود آورنده عقاید وهابیان نیست بلکه قرن‌ها قبل از او این عقاید یا قسمتی از آنها به صورت‌های گوناگون اظهار شده اما به صورت مذهب تازه‌ای در نیامده بود. وهابیان، خود مذهب وهابی را مذهب تازه‌ای نمی‌دانند بلکه می‌گویند این مذهب سلف صالح است و از این روی خود را سلفیه می‌نامند.

در قرن چهارم، عالم معروف حنبلی، ابو محمد بزیهاری زیارت قبور را منع کرد که این

امر از طرف خلیفه عباسی، به سختی مورد انکار قرار گرفت.

دیگر از اسلاف وهابیان، عبدالله بن محمد عکبری، از علمای معروف به ابن بطه متوفی در سال ۳۸۷ ه‍.ق است که زیارت و شفاعت پیامبر ﷺ را انکار کرد. و همچنین ابن تیمیه از بزرگترین علمای حنبلی در قرن هفتم و هشتم که محمد بن عبدالوهاب، اهم عقاید خود را از او گرفته است. و دیگر چند تن از شاگردان ابن تیمیه و از همه معروف تر ابن قیم جوزیه است.^۱

پیشوای فرقه‌ی وهابی

شیخ محمد، در سال ۱۱۱۵ ه‍.ق در شهر عیینه از بلاد نجد تولد یافت. پدرش در آن شهر قاضی بود. شیخ از کودکی به مطالعه کتب تفسیر و حدیث و عقاید، سخت علاقه داشت و فقه حنبلی را نزد پدر خود که از علمای حنبلی بود آموخت.

وی از آغاز جوانی بسیاری از اعمال مردم نجد را، زشت می‌شمرد. در سفری که به حج بیت الله الحرام رفت، بعد از ادای مناسک به مدینه رهسپار شد. در آنجا استغاثه مردم را به پیغمبر در نزد قبر آن حضرت، انکار کرد. سپس به نجد مراجعت نمود و از آنجا به بصره رفت، مدتی در بصره ماند و با بسیاری از اعمال مردم به مخالفت پرداخت. ولی مردم در مقابل به آزار او پرداختند. در این وقت که سال ۱۱۳۹ ه‍.ق بود پدرش از عیینه به حریمله انتقال یافته بود، شیخ محمد ملازم پدر شد و کتابهایی را نزد او فرا گرفت و به انکار عقاید مردم پرداخت به این مناسبت، میان او و پدرش نزاع و جدل درگرفت، در سال ۱۱۵۳ ه‍.ق پدرش رخت از جهان بریست. شیخ محمد توقف طولانی در اصفهان داشت که در آنجا به فرا گرفتن فقه و اصول و صرف و نحو و تحصیل علم و حکمت پرداخت و از آنجا به اکثر بلاد عراق و خراسان تا سرحد غزنین رفت.

طبق گفته احمد امین بدون ذکر مأخذ چهار سال در بصره ماند. پنج سال در بغداد، یک سال در کردستان، دو سال در همدان بسر برد، سپس به اصفهان کوچ کرد و در آنجا فلسفه اشراق و تصوف را فرا گرفت و از آنجا به قم رفت و مدت ۸ ماه از مردم دوری گزید، آنگاه دعوت جدید خود را به مردم عرضه کرد.^۲

۱- وهابیان، مؤلف: علی اصغر فقیهی، ج ۳، انتشارات اسماعیلیان، تهران ص ۲۱-۱۹.

۲- وهابیان مؤلف: علی اصغر فقیهی - ج ۳، انتشارات اسماعیلیان، تهران، ص ۱۴۲-۱۴۵.